

Írta
ANNA CLAYBOURNE

ÉGBOLTLESŐ

Illusztrálta
KERRY HYNDMAN

WELBECK
EDITIONS

A fordítás alapja: Anna Claybourne – Kerry Hyndman: *Skygazing*

Published in 2021 by Welbeck Editions

An imprint of Welbeck Children's Limited,

part of Welbeck Publishing Group.

20 Mortimer Street, London W1T 3JW

Szöveg © Welbeck Editions, part of Welbeck Publishing Group, 2021

Illusztráció © Kerry Hyndman, 2021

Fordította © Lukács Katalin, 2021

Szerkesztette: Mandl Orsolya

HVG Könyvek, Budapest, 2022

Kiadóvezető: Budaházy Árpád

Felelős szerkesztő: Tulics Mónika

www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-565-253-2

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképezési úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Tekerés Tímea

Nyomás: Kína

TARTALOM

Kezdődik a nap	4
Fényes égbolt	6
Ősi hiedelmek	8
A Nap	10
Felhővadászat	12
Víz az égből	14
Viharfellegek	16
Furcsa egek	18
Az ég madarai	20
Rovarok és pókok	22
Kecses vitorlázók	24
Hőlégballonok és léghajók	26
Repülők és helikopterek	28
High-tech ég	30
Alkonyat	32

Kezdődik a nap

A Nap minden reggel felkel, és fényével elárasztja az óriási, széles égboltot. Bármerre jársz, az ég körülvesz: végtelen és változékony – a nyári nappalok vakítóan fényes kékjétől a felhőkkel teleszórt rózsaszínű és narancs naplementéken át a vihar előtti, rettenetes, szénfekete sötétségig.

Az ég elvakít a fényével, esővel áztat, vagy hóval borít be. A suhanó madarak, vonuló lepkék, hőlégballonok, helikopterek, villámok és csillgó szivárványok birodalma.

Nézz fel, és érezni fogod, mennyire kicsi vagy!
Ez a látvány mindent és mindenkit összeköt a bolygón, mivel mindannyian ugyanazon az égbolton osztozunk.

Alkonyat

Amint a Föld azon része, ahol élsz, elfordul a Naptól, az ég besötétedik, és a nappal véget ér. A te szemszögedből, a Földről nézve a Nap lebukni látszik a horizont alá, azaz lenyugszik.

Tüzes naplemente

A lemenő Nap körül az ég gyakran rózsaszínes vagy narancssárga. Azért látod így, mert a Nap alacsonyan van, és fénye hosszabb utat tesz meg a légkörben, amíg hozzád elér. A levegő molekulái jobban szétszórják a napfény lila, kék és zöld összetevőit, így a maradék piros, sárga és narancs árnyalatok jutnak csak el hozzád.

Az első napsugár

Amikor a Nap végül felkel, az ég általában rózsaszínű. Homérosz görög költő emiatt a „rózsásujjú” állandó jelzővel illette a hajnalt (Devescseri Gábor fordítása). A naplementéhez hasonlóan ilyenkor azért látjuk rózsaszínné az eget, mert a Nap alacsonyan van. Ahogy átsüt a légkörön, fényének kék összetevői szétszóródnak, és csak a rózsaszín és narancs rész jut el a szemedhez.

Ahogy a hajnal beköszönt, a nappal aktív állatok felébrednek. Madarak és rovarok repülnek ki élni, a hím énekesmadarak dalra fakadnak, hogy párt találjanak, vagy azért, hogy elriasszák riválisaikat a territóriumukról. Vidéken a kakasok tényleg mindenkit felébresztenek hajnalköszöntő kukorékolásukkal. A különböző madarak hangos éneke egyútt olyan, mint egy hajnali kórus.

Ébredés a hajnallal

Alkonyat

A nappal és az éjszaka közötti időszak az alkonyat vagy napnyugta. Ahogy fokozatosan sötétedik, a fényesebb csillagok és bolygók megjelennek az égen. A szürkület szó egyaránt jelenti az alkonyatot és a hajnalt.

Krepuszkuláris élőlények

A szürkületkor aktív állatokat krepuszkuláris élőlényeknek nevezünk. Denevérek, rovarok és néhány madár suhan át árnyékként az égen az est leszálltával.

Egy régi mondás szerint „hajnal előtt a legnagyobb a sötétség”. Talán akkor lehet ez így, amikor a Hold már hajnal előtt lemegy, és teljes sötétséget hagy addig, amíg a Nap fel nem kel. Vagy azért, mert néhány ókori ember félelmetesnek és veszélyesnek tartotta a hajnal előtti órákat. Az angol szász *úhtcære* kifejezés jelentése: „hajnal előtti szorongás”. A svéd *vargtimmen* szó ehhez hasonlóan „a farkas idejét” jelenti.

Hajnal előtti sötétség

Végül véget ér az éjszaka, amint a Föld azon része, ahol vagy, újra a napfénybe fordul. Bárhol legyél is a világban, a hajnal hasadtával a Nap megjelenik a horizonton keleti irányban.

Hajnal

Írta
ANNA CLAYBOURNE

ÉGBOLTLESŐ

Illusztrálta
KERRY HYNDMAN

Albireónak és Iónak
Anna Claybourne

Berwynnek, az én természetkedvelő pajtásomnak
Kerry Hyndman

TARTALOM

Leszáll az éj	4
Sötét égbolt	6
Éjjeli történetek	8
Csillagos ég	10
A bolygók	12
A Hold	14
Furcsa látnivalók	16
Denevérek	18
Az éjszaka madarai	20
Éjszakai rovarok	22
A világűrbe	24
Műholdakkal teli ég	26
Városi fények	28
Csodás sarki fény	30
Hajnal	32

Leszáll az éj

Ahogy leszáll az éj, mindent sötétségbe borít.
Rejtélyes és félelmetes, ahogy az árnyak
elbújtatják, álca mögé rejtik a nappali világot.
Ilyenkor, elfordulva a Naptól, az űr sötét
végtelensége néz szembe velünk.

Ám nem minden sötét. A házak, a városok világítanak. A csillagok és a bolygók szikrázva fénylenek. A Hold olyan közelinek tűnik, hogy akár meg is érinthetnéd. A napfény elenyészik, és a repülő állatok másfajta csoportja veszi birtokba a sötét eget. Denevérek és éjjeli lepkék röppennek árnyékról árnyékra, baglyok csapnak le prédájukra.

Éjjel az égboltra nézve a világűr olyan távoli szegleteit is megpillanthatod, ahová sohasem leszünk képesek eljutni. Az égbolt ilyenkor a világegyetem térképe, amelynek, a Földön állva, te is része vagy.

